

EKOenergia – võrgustik ja märgis

Dokumendi on kinnitanud EKOenergia nõukogu 23. veebruaril 2013

Dokumendi parandused on kinnitatud 19. juunil 2013

We thank our translator: Piret Väinsalu

SISUKORD

1. Sissejuhatus.....	2
2. EKOenergia võrgustik ja märgis.....	2
3. EKOenergia võrgustiku struktuur.....	3
3.1. Võrgustik.....	3
3.2. EKOenergia nõukogu.....	3
3.3. Toetav struktuur.....	3
3.4. Sekretariaat.....	4
3.5. Kaebemehhanismid ja vahekohus.....	4
4. Keel.....	5
5. EKOenergia märgis kui põhiline vahend.....	5
6. Tarbijainfo.....	6
6.1. Informatsioon EKOenergia toote kohta.....	6
6.2. Muu informatsioon.....	7
6.3. EKOenergia töö rahastamine.....	7
7. Nõuetele vastavad elektriliigid.....	7
8. Jätkusuutlikkus.....	8
8.1. EKOenergia ja jätkusuutlikkus.....	8
8.2. Üldine tingimus: täita kõik seadusjärgsed nõuded.....	8
8.3. Eriomased nõudmised.....	8
8.4. Kuidas teada, kas elekter teatud tootmisestadmetest kvalifitseerub?.....	15
9. Kliima.....	16
9.1. Kliimafond.....	16
9.2. EKOenergia täisvolitus.....	16
10. Päritolu, jälgimine ja topeltloendamine.....	17
10.1. Jälgimismehhanismid.....	17
10.2. Import ja eksport.....	17
10.3. Tühistamine riigis, mis pole tarbijariik.....	18
10.4. Tõlgendamine ja kommunikatsioon.....	18
11. Auditeerimine ja kinnitamine.....	18
11.1. Kes ja kuidas saab auditeerida?.....	18
11.2. Keda on vaja auditeerida ja millega seoses?.....	19
11.3. Järelekontroll.....	20
11.4. Iga-aastased auditid tootmisestadmetele, mis kasutavad bioenergiat.....	20
12. Kuidas müüa EKOenergiat?.....	21
13. Toetus.....	21
14. Nimi ja logo.....	21
15. Kriteeriumite ülevaatus.....	22
Lisa I Sõnaseletused.....	23
Lisa II Skeem: kuidas see töötab?.....	24

1.SISSEJUHATUS

Käesolev dokument annab ülevaate EKOenergia võrgustikust, selle eesmärkidest ja struktuurist, samuti EKOenergia märgisest ja märgise saamise kriteeriumitest.

EKOenergia kriteeriumid on Euroopa mittetulunduslike keskkonnaorganisatsioonide, elektritarbijate, elektritootjate, tarbijate, tarbijaorganisatsioonide ja ametivõimude tiheda konsultatsiooni tulemus. Konsultatsioon oli kooskõlas ISEALi Sotsiaalsete ja keskkonna standardite loomise hea tava eeskirjaga (*ISEAL Code of Good Practice for Setting Social and Environmental Standards* www.isealalliance.org). EKOenergia sai inspiratsiooni ka Ameerika *Green-e* märgisest - www.green-e.org.

Vaata lähemalt www.ekoenergy.org.

2. EKOenergia VÕRGUSTIK JA MÄRGIS

EKOenergia on Euroopa mittetulunduslike keskkonnaorganisatsioonide võrgustik, mille eesmärgiks on:

- Ergutada taastuvelektri sektori arengut ja propageerida kliimasõbralikke lahendusi.
- Aidata kaasa elurikkuse, elupaikade ja ökosüsteemi teenuste kaitsele.
- Informeerida kõiki elektritarbijaid energiast, mida nad ostavad, ja jagada infot selle ostu mõjust ning tähendusest.
- Ühendada meiega samu ambitsioone omavate tuhandete inimeste, gruppide ja ettevõtete positiivne energia ja anda neile võimalus kaasa lüüa.
- Soodustada jõudude ühendamist ja dialoogi elektrisektori, mittetulunduslike keskkonnaorganisatsioonide ning teiste osapoolte vahel (nt tarbijaorganisatsioonid ja ametivõimud).

Kõige nähtavam tööriist nende eesmärkide saavutamiseks on EKOenergia märgis - esimene ja ainuke üleeuroopaline elektrimärgis.

Selle märgise eesmärk on aidata elektritootjatel müüa kergesti äratuntavat ja üldtunnustatud elektritoodet. Samuti saab märgis abistada tarbijaid keerukal Euroopa elektriturul orienteerumises. EKOenergia tarbijad saavad korrektset informatsiooni ostetud elektri päritolu ja teiste tunnuste kohta. Peale selle täidab EKOenergia märgisega elekter jätkusuutlikkuse kriteeriumid, mis on paika pandud EKOenergia võrgustiku poolt.

EKOenergia märgis on ainus elektrimärgis, mis on välja töötatud üleeuroopalise konsultatsiooni tulemusel, mis töötab kogu Euroopa turu jaoks ning mida on tunnustanud huvirühmad kõikides Euroopa riikides.

3. EKOenergia VÕRGUSTIKU STRUKTUUR

3.1. Võrgustik

EKOenergia võrgustik on mittetulunduslike keskkonnaorganisatsioonide ühendus. Selle struktuur areneb ajas ja kohandub vastavalt liikmete vajadustele ja võimalustele.

Algamisperioodil on EKOenergia partnerite omavahelised suhted reguleeritud lepinguga „Esialgne kokkulepe EKOenergia võrgustiku partnerite vahel“ (*Interim agreement between the partners of the EKOenergy network*). See leping annab EKOenergia nõukogus igale liikmele ühe hääle. Otsused võetakse vastu $\frac{3}{4}$ häälteenamusega (vähemalt kolm korda rohkem poolt kui vastu hääli).

Liikmed on kokku leppinud, et hindavad ümber EKOenergia struktuuri niipea, kui EKOenergiat on müüdud kuues riigis (minimaalse mahuga 100 GWh riigi kohta). Kõige tõenäolisem areng on, et siis moodustavad liikmed EKOenergia organisatsiooni (juriidiline isik), mida juhib liikmete poolt valitud nõukogu.

3.2. EKOenergia nõukogu

EKOenergia nõukogu on võrgustiku kõrgeim juhtorgan. Nõukogu kinnitab organisatsiooni strateegia, otsustab kriteeriumite ja tootmisseedmete vastuvõetavuse üle (antud dokumendis nimetatud juhtumite puhul), samuti EKOenergia keskkonnanõuandva fondi ja EKOenergia kliimafondi kasutamise üle ning määrab EKOenergia sekretariaadi juhataja. Kõik otsused põhinevad intensiivsel konsultatsioonil oluliste huvigruppide ja foorumitega.

Praegu kehtiv „Esialgne kokkulepe EKOenergia võrgustiku partnerite vahel“ annab kõikidele liikmetele ühe hääle EKOenergia nõukogus. Tulevikus võib kokku leppida teistsuguses struktuuris.

3.3. Toetav struktuur

Nõuandev grupp

Nõuandva grupi nimetab ametisse EKOenergia nõukogu ja see on umbes kolm korda suurem kui nõukogu. Ametikoht on kehtiv kaks aastat ja seda on võimalik uuendada.

Nõuandvas grupis on varutud kohad järgnevatele huvigruppidele:

- Mittetulunduslikud keskkonnaorganisatsioonid: nii Euroopa tasemel katusorganisatsioonid kui ka rahvuslikud/kohalikud mittetulundusühingud.
- Elektritööstus (tootjad, kauplejad, tarnijad).
- EKOenergia tarbijad, nende haruorganisatsioonid ja tarbijaorganisatsioonid.

Teised võimalikud liikmed on näiteks ametivõimud, kes on seotud päritolutunnistuste süsteemi rakendamisega.

Nõuandev grupp saab panustada igas asjas, mis puudutab EKOenergiat. Nõuandvat gruppi hoitakse pidevalt kursis nõukogu päevakorraga. Nõukogu peab vastama kahe kuu jooksul nõuandva grupi liikmete märkustele ja küsimustele.

Nõuandev grupp määrab liikmed EKOenergia vahekohtusse $\frac{3}{4}$ häälteenamusega.

Töögrupid

EKOenergia nõukogu või EKOenergia sekretariaat võib vajadusel luua töögrupe. Sinna võivad eksperte soovitada kõik EKOenergia võrgustiku liikmed. Töögruppide liikmed määrab nõukogu või sekretariaat pärast nõupidamist nõuandva grupiga.

Kus iganes võimalik, kasutab EKOenergia ära või teeb koostööd olemasolevate foorumite ja võrgustikega, selle asemel, et luua uusi struktuure.

3.4. Sekretariaat

Igapäevase EKOenergia juhtimisega tegeleb sekretariaat, mille ülesanded on:

- EKOenergia juhtimise ja toimimise kindlustamine.
- EKOenergia esindamine välissuhetes ja kontaktide loomine.
- Teenuste tagamine osanikele ja huvigruppidele.
- EKOenergia struktuuri kohtumiste organiseerimine, ettevalmistus ja nendega kursis olemine.
- Dokumentide ettevalmistamine, mis aitaks kaasa otsustamisel eelarve ja tegevuskava üle.
- Sise- ja välisraportite ettevalmistamine.
- Informatsiooni avaldamise ja levitamise toetamine.
- Ühenduse rahalise poole haldamine.

3.5. Kaebemehhanismid ja vahekohus

Igatiks võib teha kaebuse EKOenergia nõukogu otsuse (või otsuse puudumise) vastu või selle vastu, kuidas EKOenergia reegleid täidetakse. Kaebus peab olema suunatud EKOenergia nõukogule ja samuti teavitatakse kaebusest EKOenergia nõuandvat gruppi.

EKOenergia nõukogu peab reageerima kolme kuu jooksul kaebustele, mis tulevad:

- EKOenergia võrgustiku liikmetelt.
- Ettevõtelt, mis müüvad EKOenergiat.
- Elektritootjalt (või nende esindajalt), kui see puudutab otsuseid nende tootmiseseadmete sobilikkuse kohta.

Kui osapooled, kes teevad kaebuse, ei nõustu nõukogu reaktsiooniga ja nad kuuluvad ühte kolmest ülalmainitud kategooriast, siis võivad nad otsuse edasi kaevata EKOenergia vahekohtusse.

EKOenergia vahekohus koosneb minimaalselt kolmest eksperdist, kelle seab kandidaadiks nõuandev grupp ja määrab ametisse EKOenergia nõukogu. Ametikoht on kehtiv viis aastat. Vahekohtus on tagatud üks koht keskkonnaeksperdile ja üks koht taastuvenergia eksperdile. Asjakohastel huvigruppidel on võimalus soovitada kandidaate. Vähemalt üks vahekohtu liige peab olema jurist (magistrikraad õigusteaduses).

EKOenergia vahekohtu korra aluseks on olemasolevad kohtureeglid, nagu seda on Euroopa vahekohtu reeglid. Vahekohus jõuab lõpliku otsuseni kuue kuu jooksul pärast juhtumi algatamist. Kaebus ei peata vaidlusaluse otsuse kehtivust.

EKOenergia vahekohus lahendab ka vaidlusküsimusi EKOenergia litsentsilepingus, niivõrd, kui EKOenergia ja litsentsi valdaja on selles kokku leppinud litsentsilepinguga.

EKOenergia vahekohus hakkab toimima hiljemalt kaks aastat pärast esimest EKOenergia müüki.

4. KEEL

EKOenergia võrgustiku töökeel on inglise keel, kuid sekretariaat teeb kõik, mis võimalik, et aidata võimalikult paljusid huvigruppe nende oma keeles, näiteks seades üles vabatahtlike tõlkide võrgustiku.

Tõlgete lahknemisel erinevate keelte puhul kehtib ingliskeelne versioon.

5. EKOenergia MÄRGIS KUI PÕHILINE VAHEND

EKOenergia võrgustiku eesmärk on edendada taastuvelektri kasutamist (nagu nimetatud peatükis 7) ning võrgustiku tegevus keskendub peaaugjalikult EKOenergia märgisega elektrile. EKOenergia märgis on võrgustiku põhiline vahend, et luua lisandväärtust, see tähendab tagada, et elektriturg toetab ja tugevdab keskkonna- ja kliimapoliitika valikuid.

EKOenergia märgis garanteerib, et:

- Osa rohelise elektri hinnast läheb keskkonnategevuste jaoks ja meetmete jaoks, mis poleks aset leidnud ilma ostuta.
- Osa rohelisest hinnalisast investeeritakse taastuenergia edendamisesse ning teadmiste ja kogemuste jagamisse.
- Seatud on lisakriteeriumid selle kohta, millist elektrit võib müüa EKOenergiana ja kuidas seda elektrit peaks müüma. Üldises plaanis on EKOenergia kriteeriumite aluseks Euroopa keskkonna, energia ja tarbijakaitse seadusandluse rakendamise parimad tavad. EKOenergia on piits ja präänik, et julgustada kõiki osapooli õigesti rakendada Euroopa reegleid nii Euroopa Liidu liikmesriikides kui teistes maades.
- Tarbijad saavad detailsemat ja usaldusväärsemat informatsiooni oma elektriostu kohta. See annab neile võimaluse valida elekter, mis kõige paremini sobib nende vajaduste ja eelistustega.

Eelpoolmainitud põhjustel saab EKOenergiana müüa vaid elektrit, mis täidab EKOenergia võrgustiku poolt sätestatud kriteeriumid. See seostub järgnevate aspektidega:

- Tarbijainfo (peatükk 6).
- Taastuvus, jätkusuutlikkus ja kliima (peatükid 7, 8 ja 9).
- Jälgimine ja topeltloendamise vältimine (peatükk 10).
- Auditeerimine ja kinnitamine (peatükk 11).

6. TARBIJAINFO

6.1. Informatsioon EKOenergia toote kohta

Tarnijad peavad andma tarbijatele ja potentsiaalsetele tarbijatele teavet pakutava EKOenergia päritolu kohta. See informatsioon peab sisaldama vähemalt järgnevat:

- Päritolumaa.
- Tootmisviis. Selle informatsiooni aluseks peab olema käesoleva dokumendi peatükis 7 toodud nimekiri taastuvenergia allikatest. Tuuleenergia puhul on soovitatud eristada avamere, rannikuäärse vee ja maismaa tuuleparke. Kui antakse täpsemat informatsiooni, siis võib üldisemad kategooriad vahele jätta. Kui elektritoodang koosneb mitut tüüpi taastuvenergiast, peab olema ära mainitud iga tüübi protsent.

EKOenergia sekretariaat töötab välja tegevuseeskirja, mis täpsustab, kuidas ja millal peab eelnimetatud informatsioon tagatud olema. Selles püütakse saavutada kooskõla teiste sertifitseerimisprogrammide parima praktika nõudmistega, nagu näiteks *Green-e Energy*. Tegevuseeskirja aluseks on intensiivne konsultatsioon Euroopa tarnijate ja teiste huvigruppidega.

See tegevuseeskiri lisatakse elektritarnija ja EKOenergia vahelisele lepingule (litsentsilepingule).

Tegevuseeskiri võtab arvesse vähemalt järgnevaid komponente ja kaalutlusi:

- Tarnijad peavad olema võimelised tegema oma valikut päritolumaa ja tootmisviisi informatsiooni põhjal.
- See informatsioon peab olema tagatud ka individuaalses tarnelepingus.
- Muutustest tarnitava elektri koostises või EKOenergia staatuse kaotamisest peab teavitama iga sellest puudutatud tarbijat eraldi, samuti peab teavitama EKOenergia sekretariaati.
- Tarnijad hoiduvad EKOenergia ostuga seotud omapoolsetest väidetest selle omaduste kohta (näiteks väited süsiniku või lisandväärtuse kohta). Selle asemel kasutavad nad EKOenergia võrgustiku poolt soovitatud sõnastust või viitavad lingiga asjakohasele lehele EKOenergia kodulehel. EKOenergia tekst süsiniku kohta on kooskõlas parima rahvusvahelise tavaga.

6.2. Muu informatsioon

EKOenergia võrgustik toetab aktiivselt nõuetele vastavat elektriinfo avalikustamist, mis on kooskõlas elektrituru direktiiviga (Euroopa parlamendi ja nõukogu 13. juuli

2009. aasta direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju). Samuti edendab EKOenergia võrgustik järelejäänud segu¹ arvude kasutamist, mis on kooskõlas RE-DISS/EPED² soovitudustega (täpsem info peatükis 10).

6.3. EKOenergia töö rahastamine

Iga EKOenergiana müüdud megavatt-tunni (MWh) kohta maksab tarnija minimaalselt 0,08 eurot (kaheksa eurosent) EKOenergia võrgustikule, et finantseerida võrgustiku tegutsemist ning toetada selle tegevust suurendamiseks nõudlust taastuvenergia järele.

Kui kalendriaasta jooksul müüakse samale lõpptarbijale rohkem kui 250 GWh EKOenergiat, siis toetust ei pea maksma mahu kohta, mis ületab 250 GWh.

7. NÕUETELE VASTAVAD ELEKTRILIIGID

EKOenergia on märgis taastuvelektrile. Taastuvelekter on elekter, mis tuleb looduslikest allikatest, mis kasutades ei ammendu, või looduslikest ressursidest, mida kasutatakse sellisel viisil, et looduslik protsess neid lihtsalt taastoodab.

Praegu aktsepteerib EKOenergia taastuvenergiat järgnevatest allikatest:

- a) Tuul
- b) Päike
- c) Hüdroenergia³
- d) Ookeani ja mere energia (loodete energia, lainete energia, ookeani hoovuste energia jms)
- e) Geotermaalenergia
- f) Bioenergia (tahke, vedel ja gaas)
- g) Prügilagaas
- h) Reoveepuhasti gaas

EKOenergia märgist ei anta järgnevatest allikatest pärit energiale:

- a) Kivisüsi ja põlevkivi
- b) Nafta, kaasa arvatud muud õlid nagu põlevkiviõli ja õli naftaliivadest
- c) Maagaas, kaasa arvatud põlevkivigaas
- d) Turvas
- e) Tuumaenergia
- f) Jäätmete tuhastamine, välja arvatud biomass

---

¹ Järelejäänud segu on elektrisegu, mis viiakse nende tarbijateni, kellel pole lepingut saamaks kindlat tüüpi elektrit. Praktikas on see tavaliselt võrgus olev elekter, millest on lahutatud roheline energia lepingud.

² EPED on tegevusprogramm asutustele, mille valitsus on määranud arvutama ja avalikustama järelejäänud segu (www.eped.org) elektriinfo avalikustamiseks. EPEDi tööd toetab RE-DISS (www.reliable-disclosure.org). RE-DISSi eesmärk on parandada Euroopa tarbijale antava elektri päritolu alase informatsiooni usaldusväärsust ja täpsust.

³ Elekter, mis on saadud pumphüdrojaamast (võrguenergia salvestamiseks) on välja arvatud.

Nimekiri aktsepteerimata allikatega ei ole täielik.

8. JÄTKUSUUTLIKKUS

8.1. EKOenergia ja jätkusuutlikkus

Selleks, et tagada Euroopa taastuvelektrisektori püsiv kasv, on oluline, et erinevad taastuenergia edendajad mõistavad ja tugevdavad üksteist, isegi siis, kui neil on erinevad huvid ja lähtekohad. Nendeks on tootjad, tarnijad, kauplejad, kliimapoliitika spetsialistid, looduskaitse ja tarbijaorganisatsioonid.

EKOenergia märgise ja EKOenergia võrgustiku eesmärkide tagamiseks tuleb tuua huvigrupid kokku, selleks kasutatakse järgmisi meetodeid:

- Oluliste dokumentide ja protsesside välja töötamisel kaasatakse võimalikult praktilisel tasandil laia huvigruppide ringi.
- Luuakse keskkonnafond, mille raha kasutatakse elurikkuse kaitseks viisil, mis on kokku lepitud asjasse puutuvate huvigruppidega.
- Lubatakse EKOenergia raamidest välja arvata kõige vastuolulisemaid taastuenergia tootmisüksusi.

EKOenergia võrgustik ja teised huvigrupid hindavad regulaarselt tulemusi ja kui vaja, siis soovivad kriteeriumite muutmist kooskõlas käesoleva dokumendi peatükiga 15.

8.2. Üldine tingimus: täita kõik seadusjärgsed nõuded

Selleks, et müüa EKOenergiat peavad tootmisseedmed, kust elekter pärineb, täitma:

- Kõiki seadusjärgseid nõudeid, mis kehtivad tootmispaigas.
- Kõiki nõudeid, mis on neile tegevuslubadega kehtestatud.

Järgnevates peatükkides on kirjas täiendavad tingimused iga energiaallika liigi kohta.

8.3. Energiaallika liikidele esitatavad nõudmised

A. Tuul

Tootmisseedmed, mis asuvad järgnevatel aladel, on aktsepteeritavad vaid siis, kui EKOenergia nõukogu kiidab need heaks pärast konsulteerimist asjakohaste huvigruppidega:

- a) Riiklikud ja kohalikud ametlikud kaitsealad.
- b) Natura 2000 alad (<http://natura2000.eea.europa.eu/>).
- c) Olulise tähtsusega linnualad (<http://www.birdlife.org/datazone/site/search> > view maps).
- d) UNESCO maailmapärandi asukohad (<http://whc.unesco.org/en/254/>).

Ülalnimetatud alad on sobilikud vaid siis, kui need on ära märgitud kaardil www.ekoenergy.org.

Sobilikuks alaks määramise otsused peavad olema põhjendatud, kinni pidama tootmispaigas kehtivatest seadustest ja võtma arvesse nende alade looduskaitselisi eesmärke. Otsused on avalikud.

EKOenergia nõukogu võib delegerida sobilikuks alaks määramise õiguse teistele, eriti rahvuslikele või piirkondlikele valitsusvälistele mittetulunduslikele keskkonnaorganisatsioonidele, kindlalt määratletud ajaks ja kindlas kohas. Need üksused on sel juhul seotud samade kohustusega kui EKOenergia nõukogu, eriti kohustusega konsulteerida teiste huvirühmadega.

B. Päike

Tootmispaigad, mis asuvad maapinnal järgnevatel aladel on aktsepteeritavad vaid siis, kui EKOenergia nõukogu kiidab need heaks pärast konsulteerimist asjakohaste huvigruppidega:

- a) Riiklikud ja kohalikud ametlikud kaitsealad.
- b) Natura 2000 alad (<http://natura2000.eea.europa.eu/>).
- c) Olulise tähtsusega linnualad (<http://www.birdlife.org/datazone/site/search> > view maps).
- d) UNESCO maailmapärandi asukohad (<http://whc.unesco.org/en/254/>).

Ülalnimetatud alad on sobilikud vaid siis, kui need on ära märgitud kaardil www.ekoenergy.org.

Sellist ala võib määrata sobilikuks vaid spetsiifilise haldusplaani olemasolu ja täitmise korral. Haldusplaan peaks sisaldama elemente nagu:

- a) Tarastamine (vältimaks elupaikade killustumist ja maksimeerimaks ligipääsu loomadele).
- b) Pestitsiidivaba haldamine.
- c) Meetmed vältimaks maapinna täielikku kinnikatmist (betooni asemel kasutada näiteks kruvivundamenti).
- d) Elupaikade haldamine paneelide ja täisehitamata alade vahel.
- e) Veekäitlus.

Sobilikuks alaks määramise otsused peavad olema põhjendatud, kinni pidama tootmispaigas kehtivatest seadustest ja võtma arvesse nende alade looduskaitselisi eesmärke. Otsused on avalikud.

EKOenergia nõukogu võib delegerida tunnustamise õiguse teistele, eriti rahvuslikele või piirkondlikele valitsusvälistele mittetulunduslikele keskkonnaorganisatsioonidele, kindlalt määratletud ajaks ja kindlas kohas. Need üksused on sel juhul seotud samade kohustusega kui EKOenergia nõukogu, eriti kohustusega konsulteerida teiste huvirühmadega.

C. Hüdroenergia

1. Iga EKOenergiana müüdud megavatt-tunni hüdroenergia kohta peab maksma EKOenergia keskkonnanafondi toetust minimaalselt 0,10 eurot (kümme eurosenti).

Keskkonnafondi haldab EKOenergia nõukogu lähedases koostöös hüdroenergia tarnijatega, kelle müügitegevusega on fondi raha kogutud. Fondi haldamisega seotud kulud ei tohi ületada 5% kogu summast, mis on fondi sisse makstud.

EKOenergia keskkonnafondi raha kasutatakse, et finantseerida:

- Meetmeid, mis on mainitud peatükis C.2.i.
- Vesikonna majandamiskavades loetletud (teisi) meetmeid, mis on kavandatud kooskõlas Euroopa veepoliitika raamdirektiivi artikliga 13 (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ 23. oktoober 2000, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik), eriti neid meetmeid, mis parandavad jõgede ja kaldaäärse ala ökoloogilist olukorda.

Olulised detailid rahastatavate projektide valikus on kuluefektiivsus, ökoloogiline ja sotsiaalne mõju, võimalused kaasrahastuseks, elektri päritolumaa ja riik, kuhu elekter on müüdüd.

EKOenergia ei halda rahastatud projekte. EKOenergia soovib toetada olemasolevaid arenguid ja liituda olemasolevate algatustega. Keskkonnafondi raha võib näiteks kasutada, et kaasrahastada projekte, mida toetavad ametivõimud.

2. Elektrit, mis tuleb hüdroenergia seadmest, võib müüa EKOenergiana vaid siis, kui hüdroenergiajaam on EKOenergia nõukogu poolt tunnustatud jaamade nimekirjas. Tunnustamisprotseduur on järgnev:

i. Igaüks võib anda EKOenergia sekretariaadile nimekirja hüdroelektrijaamadega, mida ta tahab lisada EKOenergia kavasse, ning lisada juurde nimekirja veeökosüsteemi taastamise ja hüdroenergia jaamast mõjutatud liikide loodusliku asuala parandamise meetmetest. On kaks võimalust arvutada vähim meetmete arv nimekirjas. Need on järgnevalt ära toodud. Arvutamisel tuleb kasutada viisi, mis viib kõrgeima meetmete arvu kasutamisele.

- Nimekiri sisaldab vähemalt ühte meetet, kui hüdrojaamade arv on viis või vähem, vähemalt kahte meetet, kui hüdrojaamade arv on kuue ja kümne vahel jne.
- Nimekiri sisaldab vähemalt ühte meetet, kui nimekirjas sisalduvate hüdrojaamade ühendatud võimsus on 50 MW või vähem, vähemalt kahte meetet, kui võimsus on 50 MW kuni 100MW jne.

Hüdroelektrijaamu, mis asuvad erinevates riikides, ei saa esitada samas nimekirjas.

Meetme võib nimekirja panna vaid siis, kui asjassepuutuvad huvigrupid (kes ei pea olema tingimata hüdroelektrijaama omanikud) nõustuvad:

- Rakendama meetet kohe, kui elluviimiseks on rahastus saadaval.
- Otsima kaasrahastust meetme rakendamiseks.
- Tegema kõik, mis võimalik, et optimeerida meetme ökoloogilist kasu.
- Lubama meetme tulemuste seiret.

Enne esitamist on soovitatud arutada nimekirja teistega, eriti rahvuslike ja piirkondlike mittetulunduslike keskkonnaorganisatsioonidega ja veemajanduskavade koostöögruppidega, kuna neil palutakse asja kommenteerida enne, kui EKOenergia nõukogu otsuse vastu võtab.

ii. EKOenergia nõukogu võib nimekirja heaks kiita pärast konsultatsiooni asjakohaste huvigruppidega, eriti rahvuslike ja piirkondlike mittetulunduslike keskkonnaorganisatsioonidega ja veemajanduskavade koostöögruppidega.

Detailid, mida otsustusprotsessis arvesse võtta, on näiteks:

- Tasakaal pakutud meetmete ja nimetatud hüdroelektrijaamade keskkonnamõju vahel. Soovitatakse keskenduda meetmetele, mis leevendavad hüdroelektrijaamade kahjulikku mõju, eriti tasub keskenduda ökosüsteemide taastamisele ja hüdroelektrijaamadest mõjutatud liikide looduslike elupaikade kvaliteedi tõstmisele.
- Jõe sobivus veemajanduskava järgi (Euroopa veepoliitika raamdirektiivi, 2000/60/EÜ, artikkel 13) ja nende meetmeprogrammides kirjeldatud meetmed.
- Ala tundlikud kohad ja kohalike huvigruppide mureküsimumused. See tähendab näiteks, et enamikes maades on raske heaks kiita jahutustiike, tamme ja kanaleid, mis on loodud pärast 2012. aastat.

EKOenergia nõukogu võib delegeerida tunnustamise õiguse teistele, eriti rahvuslikele või piirkondlikele valitsusvälistele mittetulunduslikele keskkonnaorganisatsioonidele, kindlalt määratletud ajaks ja kindlas kohas. Need üksused on sel juhul seotud samade kohustusega kui EKOenergia nõukogu, eriti kohustusega konsulteerida teiste huvirühmadega.

Hüdroelektrijaamade ja meetmete ühendatud nimekirja heakskiit on kehtiv viis aastat, kuid hüdroelektrijaama haldaja võib alati esitada uuendatud versiooni.

Osalevate hüdroelektrijaamade nimekiri ja pakutud meetmed on saadaval www.ekoenergy.org

iii. Hüdroelektrijaam eemaldatakse nimekirjast, kui:

- See ei täida kõiki seadusjärgseid nõudmisi, mis kehtivad tootmispaigas ja/või ei täida kõiki nõudmisi, mis on neile tegevuslubade poolt kehtestatud (vt ka peatükk 8.2.).
- See ei garanteeri minimaalset ökoloogilist vooluhulka, milleks on 5% aastasest keskmisest vooluhulgast. Väiksem protsent on lubatud, kui 5% ei saada kätte põua, ületamatu takistuse või muu juhtumi puhul, mille EKOenergia nõukogu aktsepteerib pärast konsultatsiooni asjakohaste huvigruppidega, eriti rahvuslike ja piirkondlike mittetulunduslike keskkonnaorganisatsioonidega ja veemajanduskavade koostöögruppidega (näiteks, kui minimaalne 5% maht põhjustaks olulist kahju energiatootmisele ilma, et tooks kaasa märkimisväärset kasu keskkonnale).

3. Hüdroelektrijaamad, mis on sertifitseeritud Euroopa märgistuskeemi järgi jätkusuutlikeks hüdroelektrijaamadeks, ei pea esitama meetmete nimekirja. EKOenergia, mis pärineb sellistest seadmetest, ei pea tegema sisse makset EKOenergia keskkonnanõudmisi arvestades vee vooluhulka, vee hulga reguleeritud kasutamist, veevarude haldamist, jõesängi koormuse haldamist ja hüdrojaama tehnilist lahendust.

Praegusel hetkel käivad selle alla CH2OICE (www.ch2oice.eu) ja NatureMade Star (www.naturemade.org). Kui arendatakse ka teisi sertifitseerimissüsteeme, mis järgivad sama rangeid jätkusuutlikkuse kriteeriumeid, võtab EKOenergia nõukogu vastu nende taotlusi, vaatab need üle ning annab sobivusel ka neile sertifitseerimissüsteemidele sama staatuse.

D. Ookeani ja mereenergia

Ookeani ja mere seadmed (välja arvatud seadmed loodetega jõgedel ja suudmelahes), mis asuvad järgnevatel aladel, on aktsepteeritavad vaid siis, kui EKOenergia nõukogu kiidab need heaks pärast konsulteerimist asjakohaste huvigruppidega:

- a) Riiklikud ja kohalikud ametlikud kaitsealad.
- b) Natura 2000 alad (<http://natura2000.eea.europa.eu/>).
- c) UNESCO maailmapärandi asukohad (<http://whc.unesco.org/en/254/>).

Ülalnimetatud alad on sobilikud vaid siis, kui need on ära märgitud kaardil www.ekoenergy.org.

Sobilikuks määratud alade otsused peavad olema põhjendatud, kinni pidama tootmispaigas kehtivatest seadustest ja võtma arvesse nende alade looduskaitselisi eesmärke. Otsused on avalikud.

EKOenergia nõukogu võib delegeerida tunnustamise õiguse teistele, eriti rahvuslikele või piirkondlikele valitsusvälistele mittetulunduslikele keskkonnaorganisatsioonidele, kindlalt määratletud ajaks ja kindlas kohas. Need üksused on sel juhul seotud samade kohustusega kui EKOenergia nõukogu, eriti kohustusega konsulteerida teiste huvirühmadega.

Märkus: seadmetele, mis asuvad loodetega jõgedel ja suudmelahes, kehtivad samad reeglid nagu muule hüdroenergiale (vt 8.3.C).

E. Geotermaalenergia

Tootmiseseadmed, mis asuvad järgnevatel aladel, on aktsepteeritavad vaid siis, kui EKOenergia nõukogu kiidab need heaks pärast konsulteerimist asjakohaste huvigruppidega:

- a) Riiklikud ja kohalikud ametlikud kaitsealad.
- b) Natura 2000 alad (<http://natura2000.eea.europa.eu/>).
- c) Olulise tähtsusega linnualad (<http://www.birdlife.org/datazone/site/search> > view maps).
- d) UNESCO maailmapärandi asukohad (<http://whc.unesco.org/en/254/>).

Ülalnimetatud alad on sobilikud vaid siis, kui need on ära märgitud kaardil www.ekoenergy.org.

Otsused peavad olema põhjendatud, kinni pidama tootmispaigas kehtivatest seadustest ja võtma arvesse nende alade looduskaitselisi eesmärke. Otsused on avalikud.

EKOenergia nõukogu võib delegeerida tunnustamise õiguse teistele, eriti rahvuslikele või piirkondlikele valitsusvälistele mittetulunduslikele keskkonnaorganisatsioonidele, kindlalt määratletud ajaks ja kindlas kohas. Need üksused on sel juhul seotud samade kohustusega kui EKOenergia nõukogu, eriti kohustusega konsulteerida teiste huvirühmadega.

F. Bioenergia (tahke, vedel ja gaas)

Elekter, mis on toodetud seadmetes, mis kasutavad kütusena biomassi, biogaasi ja vedelaid biokütuseid kvalifitseerub EKOenergiaks, kui:

1. Elekter on pärit koostootmisjaamast, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2004/8/EÜ, 11. veebruar 2004, soojus- ja elektrienergia koostootmise stimuleerimiseks siseturu kasuliku soojuse nõudluse alusel. Elektrienergia mahud, mis on toodetud koostootmisjaamas, arvutatakse nagu on kirjeldatud nimetatud direktiivi lisa II.

JA

2. Koostootmise tõhusus (keskmine aasta lõikes) on minimaalselt 75%. Üldine tõhusus tähendab elektri- ja mehaanilise energia toodangu ning kasuliku soojustoodangu aastasummat, jagatuna kütusekogusega, mida kasutatakse soojuse tootmiseks koostootmisprotsessis ning elektri- ja mehaanilise energia brutotoodangut. Kõik sõnad valemis on tõlgendatud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2004/8/EÜ 11. veebruar 2004, soojus- ja elektrienergia koostootmise stimuleerimiseks siseturu kasuliku soojuse nõudluse alusel.⁴

JA

3. Bioenergia tuleb järgnevatest allikatest:

- a) Puidu biomass, mis on saadud Euroopa Majanduspiirkonnast (EMP), kuid välja arvatud:
  - Kännud ja juured.
  - Puidu biomass, mis on saadud kaitsealadelt: riiklikud ja kohalikud ametlikud kaitsealad, Natura 2000 alad ja UNESCO maailmapärandi asukohad; välja arvatud juhul, kui see on saadud lähtudes kaitsekorralduskavast, mis on kinnitatud riikliku või piirkondliku looduskaitseameti poolt.
  - Palgid, mille rinnasdiameeter on rohkem kui 20 cm. Selliseid palke võib siiski kasutada, kui nad ei ole sobilikud ühekski teiseks tööstuslikuks kasutamiseks juuremädaniku (*Heterobasidion*) või teiste patogeenide tõttu. Teisi erandeid võib lubada EKOenergia nõukogu.
  - Metsandusproduktid maadest, kus metsades, mida võib kasutada puidu saamiseks, ületab raie 80% aastasest juurdekasvust. Erand tehakse, kui suudetakse tõestada, et see tuleb piirkonnast, kus metsaraie on vähem

---

⁴ Kasulik soojus on soojus, mis on toodetud, et rahuldada majanduslikult õigustatud vajadust kütteks ja jahutamiseks. See ei ületa vajadust kütte või jahutamise järele, mis oleks muidu rahuldatud energiatootmisprotsessiga turutingimustes, mitte koostootmisega. See sisaldab näiteks soojusvajadust tööstuslikes protsessides.

kui 70% aastasest metsa juurdekasvust. Kasutama peaks raiemahtu, mis on viimase viie aasta saadaolevate arvude keskmine.

- b) EMP päritoluga gaasid, mis saadakse biolaguneva munitsipaalprügi anaeroobsel kääritamisel.
- c) EMP päritoluga gaasid, mis saadakse sõnniku anaeroobsel kääritamisel.
- d) EMPs toimuva tootmise biolagunevad kõrvalproduktid. Näiteks toiduainetööstuse jäägid või metsatööstuse kõrvalproduktid ja jääkproduktid, nagu näiteks saepuru, puukoor, hakkpuit, samuti must leelis ja teised kontsentreeritud vedelikud.
- e) Biomass, mis ei tule metsandusest, vaid looduse majandamisest, mis on kooskõlas riikliku või kohaliku looduskaitseameti poolt kinnitatud kaitsekorralduskavaga.

Pärast konsultatsiooni asjakohaste huvigruppidega võib EKOenergia nõukogu lubada Euroopa naaberaladelt pärit biomassi samade kategooriate alusel. Otsused on avalikud. Heakskiitmise efektiivsemaks läbiviimiseks võib olla kasulik kasutada olemasolevaid metsanduse ja biomassi sertifitseerimisskeeme.

Selles peatükis ei ole üle mere asuvad territooriumid osa EMPst ja Šveits on võrdsustatud EMP riikidega. Elektrit, mis on pärit bioenergiast ja on toodetud väljaspool EMP riike, ei saa müüa EKOenergiana enne, kui EKOenergia nõukogu pole otsustanud tingimuste üle.

Erireegel koospõletamise kohta

Kui tootmiseseade kasutab nii sobivat biomassi kui ka teisi kütuseid, siis saab toodetud elekter kvalifitseeruda EKOenergiaks vaid juhul, kui sobiv biomass moodustab vähemalt 50% kogu aastasest kasutatud kütuse hulgast seadmes.

Kui see nõue on täidetud, siis elektrikogus, mis kvalifitseerub EKOenergiaks on järgnev:

$$\text{Koostootmisest pärit elekter} \times \frac{\text{kasutatud sobiv biomass kalendriaasta jooksul}}{\text{kogu kütuse hulk kalendriaasta jooksul}}$$

Kui tootmiseseadme kütuseks on segu, mis koosneb sobivast ja mittesobivast biomassist, siis rakenduvad erireeglid müügi suhtes. Vt 8.4.

Bioenergia kütusega tootmiseseadmete auditeerimine

Kriteeriumite täitmist kontrollivad vähemalt üks kord aastas

- Samad üksused, kes kontrollivad biomassi jaamu ametivõimude huvides päritolutunnistuse seaduse, emissioonide kaubanduse seaduse ja/või toetusskeemide seaduse raamistikus.
- Või ükskõik millised teised kvalifitseeritud välised audiitorid, keda on volitanud Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni (põhi) liige.

Auditi raporti peab saatma EKOenergia sekretariaati. Vt ka 11.4.

8.4. Kuidas teada, kas elekter teatud tootmiseseadme kvalifitseerub?

Tarnija vajab informatsiooni, kas teatud tootmine (tõestatud päritolutunnistusega) täidab EKOenergia sobivuse ja jätkusuutlikkuse kriteeriumid. Selleks saab kasutada informatsiooni, mis on saadaval päritolutunnistusel ja/või EKOenergia kodulehel.

Päritolutunnistusel

Paljudes riikides, eriti nendes, mis kasutavad EECS süsteemi (vt peatükk 10), võib päritolutunnistus sisaldada lisainformatsiooni ICS (*Independent Certification Scheme*) märgise kaudu.

EKOenergia kavatab sõlmida lepingu Euroopa vastutavate päritolutunnuste väljaandjate ühendusega (*Association of Issuing Bodies*) (vt peatükk 10), samuti iga päritolutunnistusi väljaandva üksusega, selleks et EKOenergia toimiks ICS skeemina. Kuna EKOenergia kriteeriumid on sõnastatud sellisel viisil, et tootja saab näidata vastavust kui fakti (näiteks EKOenergia nõukogu otsust), siis ICS märgise saamise protseduur on lihtne.

Isegi kui päritolutunnistusel pole EKOenergia ICS märgist, siis sisaldab see ikkagi kasulikku informatsiooni, nagu näiteks tootmiseseadme nimi ja asukoht. Seda informatsiooni saab kombineerida infoga, mis on saadaval EKOenergia kodulehel ja otsustada, kas päritolutunnistus kvalifitseerub EKOenergiaks.

EKOenergia kodulehel

Selektiooniprotsessi lihtsustamiseks arendab EKOenergia sekretariaat koostöös huvirühmadega välja veebitööriistad:

- Kaardid kaitstavate aladega (nagu nimetatud punktis 8.3.).
- Regulaarselt uuenev nimekiri heakskiidetud tootmiseseadmetega (eriti neil juhtudel, kus tehakse vahet territoriaalsete ja teiste kriteeriumite vahel).
- Mittetäielik nimekiri seadmetest, mis on automaatselt sobivad (nagu näiteks tuuleturbiinid väljaspool kaitsealasid).
- Mittetäielik nimekiri ebasobivatest seadmetest.

Erireegel biomassikütust kasutavate tootmiseseadmete jaoks

Võimalus saada EKOenergia ICS märgis on eriti tähtis juhtumi puhul, kus kasutatakse nii sobivat bioenergiaallikat kui ka sobimatut bioenergiaallikat (vt. 8.3.F).

Kuniks see pole võimalik, võivad tarnijad müüa EKOenergia märgisega elektrit, mis on pärit bioenergiast kasutatavast tootmiseseadme, vaid siis, kui EKOenergia litsentsileping lubab neil seda teha. Litsentsileping täpsustab samuti, millisest jaamast see elekter võib pärineda.

Kuupäev

Oluline kuupäev hindamaks, kas elekter kvalifitseerub EKOenergiaks, on elektri tootmiskuupäev (tootmiskuupäev, mis on kirjas päritolutunnistusel, vt ka peatükk 10).

9. KLIIMA

9.1. Kliimafond

Iga müüdüd EKOenergia MWh kohta peab maksma EKOenergia kliimafondi toetust minimaalselt 0,10 eurot (kümme eurosenti). Fondi raha kasutatakse, et toetada edasisi investeeringuid taastuvenergiasse ja suurendada taastuvenergia osakaalu maailma elektritootmises.

Selleks, et olla võimalikult efektiivne, ei sea EKOenergia üles oma algatusi, vaid kasutab olemasolevaid mehhanisme ja vahendeid.

EKOenergia kliimafondi raha kasutamise üle otsustab EKOenergia nõukogu võttes arvesse huvirühmade soovitusi, eriti EKOenergiat tarnivate ettevõtete, mittetulunduslike keskkonnaorganisatsioonide ja EKOenergia nõuandva grupi soovitusi.

Võimalikud meetmed on (mittetäielik nimekiri):

- Investeerimine taastuvenergiaprojektidesse arengumaades. Kui toetatud projektidega saab süsinikukvoote, siis need tühistatakse (proportsionaalselt), et vältida topeltloendamist.
- Investeerimine taastuvenergiaprojektidesse Euroopa riikides. Projektid peaks olema sellised, millel puuduvad ressursid, aga on olemas suur potentsiaal taastuvenergia arendamiseks.
- Investeerimine väikesemahulistesse taastuvenergiaprojektidesse, millel on kõrge keskkonnakaitseline ja sotsiaalne lisandväärtus.
- Euroopa saastekvootide tühistamine niipea, kui ilmneb märke puudujääkidest turul.

Tarnijad võivad koostöös rahvuslike ja piirkondlike mittetulundusühingutega küsida EKOenergia nõukogult võimalust ära jätta toetus kliimafondi olenevalt nende müügiedust teatud riigis ja kõrvale panna seda täiendavate energiaprojektide jaoks. Need projektid peavad asuma riigis, kuhu elektrit müüdi ning taotleja peab tõestama, et sellel projektil on kõrge keskkonna ja sotsiaalne väärtus. Sellistes projektides võib olla ka investeerimist energiasäästlikkusse, kuni selle kasud on mõõdetavad.

9.2. EKOenergia täisvolitus

Rohelise energia kontekstis viitavad spetsialistid lisandväärtusele, kui nad räägivad lisandunud taastuvenergia tootmise mahust või lisa süsiniku vähendamisest võrreldes baasiga, mis oleks ilmnunud käibivates turutingimustes ja olemasolevas seadusraamistikus (kaasa arvatud avalik toetus).

Üks EKOenergia lahendus neile, kes tahavad stimuleerida lisandväärtust, on EKOenergia täisvolitus. EKOenergia täisvolitus on EKOenergia, millel on kõrgem panus kliimafondi. Rahaline panus MWh kohta peab olema piisav, et tagada oma

kapital taastuvelektri tootmisesse investeerimiseks (eelistatavalt päikese- või tuuleenergia) mahus, mis suudaks toota 1 MWh taastuvelektrit rohkem oma oodatavast elueast. Täpne panus oleneb valitud projektist ja tõenäoliselt väheneb aja jooksul.

10. PÄRITOLU, JÄLGIMINE JA TOPELTLOENDAMINE

10.1. Jälgimismehhanismid

EKOenergia kasutab järgnevaid jälgimismehhanisme:

- Päritolutunnistuste süsteem, mis on üles seatud rakendamaks taastuvenergia direktiivi artiklit 15 (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/28/EÜ, 23. aprill 2009, taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta).
- Teised *book and claim* süsteemid võivad kvalifitseeruda EKOenergia jaoks, kui:
  - o Üksus, kes korraldab *book and claim* süsteemi on ainus antud piirkonnas. Kui üksust pole ametisse määranud ametivõimud, siis peab seda olema tunnustanud EKOenergia nõukogu.
  - o Sertifikaadid tühistatakse tõendina tarnimisest/tarbimisest.
  - o Välditakse topeltloendamist, näiteks võttes arvesse tühistamised riigi järelejäanud segus.
- See on näiteks nii riikide puhul, kes pole Euroopa Liidus, kuid on omaks võtnud EECS süsteemi (*European Energy Certificate System*)⁵, nagu näiteks Norra, Island ja Šveits.
- Päritolutunnistused⁶ tühistatakse tarbimise domeenis⁷ ja neid kasutatakse kooskõlas rahvuslike elektri jälgimise ja avalikustamise seadustega. Kõikidest tühistamistest peab teatama RE-DISS/EPEDle (domeenides, mis on seotud AIB keskusega⁸ on see juba täidetud).

Mõningatel juhtudel aktsepteerib EKOenergia tühistamist tootmise domeenis, seda teises domeenis kasutamise huvides. Vt 10.3.

10.2. Import ja eksport

Import ja eksport on võimalikud vaid siis, kui täidetud on järgnevad tingimused:

⁵ EECS süsteemi on arendanud välja AIB (*Association of Issuing Bodies*, www.aib-net.org) ja seda kasutatakse 15 Euroopa riigis (2013).

⁶ Selles peatükis, samuti eelnevates ja järgnevates peatükkides, peaks lugema terminid "päritolutunnistus" kui "päritolutunnistus ja teised elektri jälgimise sertifikaadid, mis on EKOenergia poolt heaks kiidetud kooskõlas käesoleva dokumendi punktiga 10.1. "

⁷ Domeen on piirkond, kus elektri ringlusse laskmise, ülekande ja päritolutunnistuste tühistamise järelevalvaja on aktiivne. Domeen on peaaegu alati riik.

⁸ AIB keskus ühendab rahvuslikud päritolutunnistuse registrid, mis on sellega seotud, ja võimaldab neil vastastikku sidet pidada selleks, et üle kanda sertifikaate. Seda majandab *Association of Issuing Bodies* (www.aib-net.org).

- Eksporditud päritolutunnistused eemaldatakse eksportiva domeeni järelejäänud segust.
- Järelejäänud segu arvutab mõlemas domeenis ametlikult määratud asutus kooskõlas RE-DISS/EPED soovitustega.
- Importival ja eksportival domeenil on kohustus avalikustada elektriinfo kooskõlas RE-DISS/EPED soovitustega.
- Mõlemad domeenid annavad läbipaistvat impordi/eksporti statistikat RE-DISS/EPEDle. Domeenide puhul, mis on seotud AIB keskusega, on see juba täidetud.

10.3. Tühistamine riigis, mis pole tarbijariik

Mujal tarbimise huvides saab päritolutunnistusi tühistada ka tootmisdomeenis (väljaspool domeeni tühistamine), aga ainult järgnevatel juhtudel:

- Päritolutunnistuste tühistamine domeenides, mis on seotud AIB keskusega (vt allmärkus 8), selle huvides, et saaks tarbida domeenides, mis pole seotud AIB keskusega (kuna RE-DISS/EPED võtab järelejäänud segu arvutamisel arvesse taastuenergia atribuutide eksporti).
- Päritolutunnistuste tühistamine väljaspool domeeni riikides, mis pole seotud AIB keskusega, on võimalik ainult pärast EKOenergia nõukogu heakskiitu. Heakskiit on võimalik vaid siis, kui topeltloendamine on välistatud ja kui tühistamist teostav domeen annab RE-DISS/EPEDle infot tühistatud päritolutunnistuste koguse ja tüübi kohta, mis on täpsustatud iga tarbijariigi kohta. EKOenergia nõukogu otsust lubada väljaspool domeeni tühistamist riikides, mis pole seotud AIB keskusega, tuleb võtta riiki haaval, see peab olema ajaliselt piiratud ja ei tohiks neile riikidele olla põhjuseks, et mitte ühineda üleeuroopalise andmevahetussüsteemiga.

10.4. Tõlgendamine ja kommunikatsioon

EKOenergia nõukogu otsustab kriteeriumite tõlgendamise üle. Nimekiri tunnustatud domeenidega on saadaval www.ekoenergy.org. Samuti täpsustab koduleht, millised rahvusvahelised ülekanded on võimalikud (EKOenergia jaoks) ja millised domeenid saavad tühistada päritolutunnistusi, selleks et saaks tarbida EKOenergiat teistes domeenides.

11. AUDITEERIMINE JA KINNITAMINE

11.1. Kes ja kuidas saab auditeerida?

Seadusjärgne audiitor peab kinnitama faktid ja arvud, mida ei ole kontrollinud Euroopa ametivõimud, rahvuslikud või piirkondlikud ametivõimud. See nõudmine lähtub Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2006/43/EÜ 17. mai 2006, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit. Väljaspool Euroopa Majanduspiirkonda asuvates riikides peab kinnitamise tegema audiitor, kes vastab kõikidele rahvusvahelise auditeerimise standardi nõuetele

(*International Standards on Auditing*) ja on eelnevalt heaks kiidetud EKOenergia nõukogu poolt. Auditi aluseks on kontrollnimekiri, mis tuleb EKOenergia sekretariaadist. Kasutatakse ära kõiki võimalusi, mis lihtsustavad kinnitamisprotsessi (kasutades olemasolevaid tööriistu, toiminguid ja kontrole).

11.2. Keda on vaja auditeerida ja millega seoses?

A. Elektritarnijaid

Välisaudiitor auditeerib EKOenergia tarnijaid ja kinnitab kas:

- EKOenergia kogus ja tüüp, mis on tarnitud (eristatud tootmisallika ja päritolumaa järgi), ühtib päritolutunnistuste koguse ja tüübiga, mis on tarnija poolt tühistatud. Märkusena - tarnija, samuti ka audiitor, leiab kõik vajaliku info otsustamiseks, kas päritolutunnistus on sobilik EKOenergiaks või mitte, päritolutunnistuselt ja/või EKOenergia kodulehelt.
- RE-DISS/EPED'i on tühistamisest informeeritud kooskõlas käesoleva dokumendi peatükiga 10. See kehtib vaid tühistamiste puhul domeenides, mis pole ühendatud AIB keskusega.
- Panus EKOenergia töö rahastamiseks (vt 6.3.) ühtib müüdud EKOenergia hulgaga.
- Panus keskkonnafondi (vt 8.3.C) ühtib müüdud EKOenergia hüdroenergia hulgaga. Audiitor kinnitab ka väiteid maksete kohta, mis on üle kirjeldatud miinimumi.
- Panus kliimafondi (vt peatükk 9) ühtib müüdud EKOenergia hulgaga. Audiitor kinnitab ka väiteid maksete kohta, mis on üle kirjeldatud miinimumi. EKOenergia täisvõimsuse müük peab olema eraldi nimekirjas (peatükk 9.2.).

B. Päritolutunnistuste tarnijaid, kui tehakse eraldatud ost?⁹

EKOenergia on märgis elektrile, mida tarnitakse tarbijatele, mitte märgis päritolutunnistustele. Kui tarbija ostab elektrit eraldatult (elektronid ühelt tootjalt ja päritolutunnistused teiselt), hakkab EKOenergia kehtima seal, kus tarbitakse. Siiski, praktilistel kaalutlustel on mõistlikum organiseerida auditeerimist päritolutunnistuste varustajate tasemel, mitte kohas, kus füüsilisel kujul elekter saab kokku päritolutunnistustega (nt tarbimispaias). Päritolutunnistuste varustajal on otsene juurdepääs kogu informatsioonile, nad teavad, kuidas täita kõiki kriteeriumeid ja kombineerida andmeid, mis lubab mastaabisäästu. Pealegi, nende pakutav koostisosa (päritolutunnistus) saab väärtuse tarbija jaoks vaid siis, kui see on kombineeritud füüsilise elektriga.

Niisiis, eraldatud ostu puhul peab väline audiitor auditeerima päritolutunnistuste tarnijat ja kinnitama kas:

- Tarbijatele, kes soovivad tarbida EKOenergiat, müüdud päritolutunnistuste kogused ja tüübid (alajaotatud tootmisallika ja päritolumaa järgi) vastavad tühistatud päritolutunnistuste kogustele ja tüüpidele.

---

⁹ Eraldatud ost tähendab, et tarbija ostab füüsilist elektrit teisest kohast kui päritolutunnistust.

- RE-DISS/EPED'i on tühistamisest informeeritud kooskõlas käesoleva dokumendi peatükiga 10. See kehtib vaid tühistamiste puhul domeenides, mis pole ühenduses AIB keskusega.
- Panus EKOenergia töö rahastamiseks (vt 6.3.) ühtib müüdü EKOenergia hulgaga.
- Panus keskkonnanfondi (vt. 8.3.C) ühtib müüdü EKOenergia hüdroenergia hulgaga. Audiitor kinnitab ka väiteid maksete kohta, mis on üle kirjeldatud miinimumi.
- Panus kliimafondi (vt peatükk 9) ühtib müüdü EKOenergia hulgaga. Audiitor kinnitab ka väiteid maksete kohta, mis on üle kirjeldatud miinimumi. EKOenergia täisvõimsuse müük peab olema eraldi nimekirjas (peatükk 9.2.).

11.3. Järelekontroll

Audit peab jõudma iga-aastaselt EKOenergia sekretariaati mitte hiljem kui 30.juunil (eelmise kalendriaasta müügi kohta).

EKOenergia sekretariaat võib organiseerida (EKOenergia kuludega) lisakinnitamisi ja kontrole. Tingimused ja protseduur täpsustatakse litsentsilepingus.

11.4. Iga-aastased auditid tootmiseseadmetele, mis kasutavad bioenergiat

Kriteeriumite täitmist, mis on nimetatud punktis 8.3.F, kontrollivad vähemalt kord aastas:

- Samad üksused, kes kontrollivad biomassaamu ametivõimude huvides päritolutunnistuse seaduse, emissioonide kaubanduse seaduse ja/või toetuskeemide seaduse raamistikus.
- Või ükskõik millised teised kvalifitseeritud välised audiitorid, keda on volitanud Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni (põhi) liige.

Kontrollimine hõlmab:

- Kogu elektri tootmist.
- Kogu soojuse tootmist.
- Kogu kütuse sisendit, selle koostist ja kütteväärtust iga kasutatud kütuse kohta eraldi.
- Koostootmisprotsessi kasutegurit.
- Biomassi sisendi kogused ja tüübid, mis sobivad EKOenergiaks.

Audit peab jõudma EKOenergia sekretariaati.

EKOenergia sekretariaat võib organiseerida (EKOenergia kuludega) lisakinnitamisi ja kontrole. See ei ole EKOenergia audit ning ei anna EKOenergia staatust tootmiseseadmele. See on vaid üks tingimustest, mis tuleb täita, et võiks EKOenergiana müüa elektrit, mis tuleb sellistest tootmiseseadmetest. Vt 8.3.F.

12. KUIDAS MÜÜA EKOenergiat?

Tarnijad, kes soovivad müüa EKOenergiat, täidavad ja kirjutavad alla elektritarnijatele mõeldud litsentsilepingule (*License Agreement for electricity suppliers*, allalaaditav www.ekoenergy.org) ja saavad selle EKOenergia sekretariaati. Tarnijad saavad alustada EKOenergia müümist niipea, kui EKOenergia on allkirjastanud sama eksemplari lepingust ja selle tagastanud. Nad peavad täitma kõiki lepingu tingimusi.

Päritolutunnistuste pakkujad, kes tahavad oma kliente EKOenergia nõudmiste täitmisel aidata, täidavad ja allkirjastavad litsentsilepingu eraldatud müügi jaoks (*License Agreement for unbundled sales*, allalaaditav www.ekoenergy.org), ja saavad selle EKOenergia sekretariaati. Nad saavad hakata kasutama EKOenergia nime ja logo niipea, kui EKOenergia on allkirjastanud sama eksemplari lepingust ja selle tagastanud. Nad peavad täitma kõiki lepingu tingimusi.

EKOenergia sekretariaat kindlustab vastavuse litsentsilepingu tingimustele ja selle lisadele.

13. TOETUS

See peatükk annab ülevaate eelpoolmainitud toetustest.

Iga megavatt-tunni müüdud EKOenergia kohta maksab tarnija minimaalselt 0,08 eurot (kaheksa eurosent) EKOenergia organisatsioonile, et rahastada võrgustiku tegevusi ja toetada selle tegevust taastuvelektri nõudluse suurendamises. Kui kalendriaasta jooksul müüakse rohkem kui 250 GWh EKOenergiat samale lõpptarbijale, siis ei pea maksma osa eest, mis ületab 250 GWh (vt ka peatükk 6).

Iga megavatt-tunni müüdud EKOenergia kohta peab tegema toetuse minimaalselt 0,10 eurot (kümme eurosent) EKOenergia kliimafondi (vt ka peatükk 9).

Iga megavatt-tunni müüdud EKOenergia hüdroenergia kohta tehakse toetus minimaalselt 0.10 eurot (kümme eurosent) EKOenergia keskkonnafondi (vt ka peatükk 8.3.C).

14. NIMI JA LOGO

EKOenergia kasutab järgnevat logo:

Vt ka: www.ekoenergy.org/about-us/logo

Põhiline nimi kommunikatsiooniks on EKOenergy. Olenevalt piirkonna keelest, võib kasutada variante nagu näiteks:

EKOenergi: taani, norra, rootsi keel

EKOenergia: baski, katalaani, eesti, soome, itaalia, ungari, poola, portugali, slovakkia keel
EKOenergía: hispaania keel
EKOenergie: tšehhi, hollandi, saksa, luksemburgi, rumeenia keel
EKOénergie: prantsuse keel
EKOenerji: azeri, türgi keel
EKOenergija: bosnia, horvaatia, leedu, sloveenia keel
EKOenergija: läti keel
EKOenergija: albaania keel
EKOenerxia: galiitsia keel
EKOorka: islandi keel
EKOэнергия: valgevene, kasahhi, vene keel
EKOэнергия: bulgaaria keel
EKOэнергija: makedoonia, serbia keel
EKOэнергия: ukraina keel
EKOενέρεια: kreeka keel

Iga muu nime ja/või logo kindla regiooni jaoks, samuti kindla toote või ettevõtte jaoks, peab aktsepteerima sekretariaat.

15. KRITEERIUMITE ÜLEVAATUS

EKOenergia on elav standard. Teadmiste ja kogemuste kasvuga areneb ka EKOenergia. Iga huvirühm või huvitatud osapool võib esitada igal ajal kommentaare EKOenergia nõudmiste kohta või soovitada kriteeriumite muutmist võttes ühendust EKOenergia nõukoguga.

Kõik ülevaatused viiakse läbi kooskõlas reeglitega, mis on seatud sisse ISEALI sotsiaal- ja keskkonnastandardite koostamise hea tavaga (*Code of Good Practice for Setting Social and Environmental Standards*).

Kolme aasta jooksul pärast EKOenergia algatamist hindab EKOenergia üle just eriti:

- Oma poliitika, mis seostub kaitsealadega ja kaalutleb, kas nimekirja on vaja kaasa arvata lisapiirkondi, nagu näiteks neid, mis on määratud Euroopa nahkhiirepopulatsioonide kaitse lepingus, EUROBATS, 1991 ja rahvusvahelise tähtsusega märgalade RAMSAR lepingus.
- Reeglid elektri jaoks, mis saadakse bioenergiajaamast.
- Reeglid hüdroenergia jaoks.

LISA I SÕNASELETUSED

- See osa on alles töös ning pole ametlik EKOenergia dokumendi osa.

Audit: kontroll, mille viib läbi akrediteeritud ja sõltumatu audiitor (kontrollija). EKOenergia audit on EKOenergia tarnijale teostatav iga-aastane kontroll kontrollimaks, kas tarnija täidab EKOenergia märgise nõudeid.

Põhimõtteliselt ei nõua EKOenergia süsteem tootmiseseadme auditeerimist. Sellel on vaid üks erand: biomassil töötavad energiajaamad. See ei ole ranges plaanis EKOenergia audit ja see ei anna energiajaamale EKOenergia staatust. Vt peatükk 11.4.

Vahekoht: vahekohtu mehhanism, mille loob EKOenergia võrgustik selleks, et lahendada konflikte ja vaidlusi liikmete vahel, samuti vaidlusi EKOenergia kriteeriumite rakendamises ja EKOenergia litsentsilepingus. Vt peatükk 3.5.

Tühistamine (päritolutunnistuste): päritolutunnistuse kustutamine tõendamaks, et elekter on müüdud ja tarbitud.

Kliimafond: fond, mida haldab EKOenergia võrgustik. Seda rahastatakse toetustega, mis tuleb müüdud EKOenergia hulgast (minimaalselt 10 euro senti MWh kohta), ja kasutatakse sellistesse kliimameetmetesse investeerimiseks, mis muidu teoks ei saaks.

Topeltloendamine: sama elektri (eelkõige elektri rohelise väärtuse) loendamine kaks korda või rohkem. See juhtub, kui mitmed turuosalisid kasutavad oma arvutusmeetodeid ja proovivad näida võimalikult rohelisena.

- Rohelise energia lepinguga tarbija nõuab rohelist elektrit (ja tal on seaduslikult õigus nii teha, kui tarnija tühistab tema jaoks taastuvenergia päritolutunnistused).
- Väga tihti juhtub, et tarnijad ei arva rohelise energia lepinguid välja oma ettevõtte elektrisegust. Väide, et 30% meie elektrist on roheline, ei tähenda, et keskmine tarbija saab 30% rohelist elektrit. Võib ka olla nii, et 30% tarbijatest omavad rohelise elektri lepingut ja teised tarbijad ei saa üldse rohelist elektrit. Aga mitte kõik ei saa sellest samamoodi aru.
- Teised turuosalisid kasutavad riigi võrgusegu ja ei arva välja rohelist elektrit, mida on ostnud teised.
- .....

EPED: Euroopa tegevusprogramm elektri avalikustamiseks üksustele, kelle valitsus on määranud avalikuks tegemise eesmärgil arvutama ja avalikustama järelejäänud segu (www.eped.org). EPEDi tööd toetab RE-DISS (www.reliable-disclosure.org). See on projekt, mille eesmärk on tunduvalt parandada Euroopa elektritarbijale antava informatsiooni usaldusväärsust ja täpsust, mis puudutab tarbitava elektri päritolu.

Tarnija: elektrimüüja, kes müüb elektrit lõpptarbijale.

Jätkusuutlikkus: pikaegne heaolu säilitamine, millel on keskkondlik, majanduslik ja sotsiaalne mõõde. See hõlmab mõisteid nagu planeedi piirid ja tuleviku põlvkondade vajadused.

LISA II SKEEM: KUIDAS SEE TÖÖTAB?

- See osa on alles töös ning pole ametlik EKOenergia dokumendi osa.

Sekretariaat arendab visuaale EKOenergia protsessi kirjeldamiseks.

Sisuliselt on protseduur järgnev:

1) Me vajame elektrit, mis kvalifitseerub.

Igaüks võib soovitada elektrijaamu EKOenergia jaoks sobivate tootmisüksuste nimekirja. Mõningate jaamade jaoks on protseduur vaid „formaalsus“, teiste jaoks võtab see rohkem aega.

Vaata taotluse vormi: <http://www.ekoenergy.org/power-plants>

See protsess on tasuta ja ei anna elektrijaamale EKOenergia staatust, kuna EKOenergia ei märgista elektrijaamu, vaid sertifitseerib elektrit, mida tarnitakse lõpptarbijale.

2) Tarnijad, kes soovivad müüa nimekirjas olevate elektrijaamade elektrit EKOenergiana, peavad täitma ja allkirjastama litsentsilepingu, mille leiab: <http://www.ekoenergy.org/selling>

EKOenergiat müües peavad tarnijad täitma EKOenergia kriteeriumeid (kommunikatsioon, sobivad päritolutunnistuste kogused ja tüübid, maksed EKOenergia fondidesse ja EKOenergia võrgustikule, auditeerimine).

Tarnijate poolt makstavate toetuste aluseks on müüdud EKOenergia kogus. Litsentsilepingu allkirjastamine on tasuta.